

Anneke Jagtenberg

De verdwenen kerstboom

„Nee,” zei Tom. „Ik vind dat we niet alles eerst aan juffrouw Van Wanten moeten vragen. Deze kamers zijn van òns. Moeder betaalt ervoor en goed ook; daarom mogen we hier doen wat we willen.”

„Nou,” aarzelde Dini, „doen, wat we willen . . . Je weet wel dat dat niet waar is, Tom. Ik kan me best voorstellen dat zo’n oude juffrouw er last van zou hebben als we heel hard muziek aanzetten of elkaar gillend om de tafel achterna zaten. Maar ze kan er niet eens tegen als we een beetje hard lachen. Laatst, toen we zo’n pret hadden om dat gekke verhaal van jou van school, kwam ze immers aantikken en roepen of we niet zo tekeer wilden gaan?”

„Ja, die juffrouw Wantje maakt me soms razend met haar gezeur,” zei Tom.

„Laat ze dan geen mensen in huis nemen, als ze nergens tegen kan. Of alleen een paar oude dames, die de hele dag op pantoffeltjes rondsluipen . . .”

„Weet je, wat ik zo vervelend vind?” zei Emmie, de jongste van de drie. „Dat ze altijd als je thuis komt, met dat sjagrijnige hoofdje van haar over de trapleuning verschijnt en begint te roepen: ‘Vegen, vegen!’ terwijl je er notabene al druk mee bezig bent.”

„’t Is, dat ’t niet màg van mam,” mompelde Dini tussen haar tanden, „anders kreeg ze toch een keer zo’n grote mond van me, dat ze meteen voor drie maanden genoeg had.”

„Nou, een grote mond met dat mondje van jou, waar je volgens mam niet op gevallen bent is ook wel om drie maanden genoeg van te krijgen,” grinnikte Tom.

„Ik denk nog vaak aan Australië, en hoe anders we ’t daar hadden,” zei Emmie zacht. „Een heel huis van onszelf en een tuin van onszelf . . .”

„En een schuur achter het huis, waar we konden knutselen en platen draaien en pannenkoeken bakken en alles wat we maar wilden,” vulde Tom aan.

Even zwegen ze en hun gedachten gingen naar het aardige, witte huis, waarin ze gewoond hadden in het verre land. Ze zagen het allemaal weer voor zich, zo duidelijk als op een film of op een dia. De grote glanzende ramen, zonder gordijnen - omdat er toch geen mensen aan de overkant woonden - waardoorheen je in de verte bergen zag liggen, soms in nevel en soms glanzend in de zon: dat hing af van de tijd van de dag. En de tuin achter het huis met de bloemen en de rotspartijtjes en het grote geschoren grasveld. En hun vader en moeder, zo vrolijk en fleurig. ’s Zondagsmorgens na kerktijd op de tweezits-schommelbank, met koffie en eigengebakken appeltaart. En ’t was alsof ze hun moeder weer hoorden roepen: „Vader, niet zo wiebelen, ik krijg een koffie-voetbad!” En of ze hun vader weer plagerig een extra-zetje aan de schommelbank zagen geven. Vader, die gestorven was op nèt zo’n zonnige zondagmorgen, heel onverwacht, zonder voorafgaande waarschuwing, en door wiens heengaan hun leven zo totaal veranderd was . . .

Moeder wilde niet blijven in Australië. Ze wilde terug naar Holland, haar geboorteland, waar ze nog wat familie had en misschien kennissen van vroeger. Het huis werd verkocht. Maar de meubelen niet; die gingen mee op de boot. En ook Bolle, de leuke boxer, die ze als heel klein hondje hadden gekregen.

Maar toen ze in Holland kwamen, moesten de meubelen worden opgeslagen in een

pakhuis en de hond moest naar een kennis van moeder, omdat ze alleen onderdak konden vinden op gemeubileerde kamers, bij een oude juffrouw die van kinderen niet veel en van een hond helemáál niets moest hebben. Die kamers waren bovendien zó duur, dat moeder besloot weer naar kantoor te gaan, net als voor haar trouwen. De kinderen waren daardoor vaak alleen thuis en moeder had ze op 't hart gedrukt juffrouw Van Wanten vooral geen overlast aan te doen.

„Dat doen we niet, mam,” had Tom verzekerd, „maar zij vindt àlles lastig. Wij kunnen toch niet helpen, dat we levende wezens zijn en geen robots, bij wie je de stroom kunt uitschakelen.”

Moeder had bezorgd gekeken.

„Jongens, ik weet het wel,” had ze gezucht. „Maar 't was al zo moeilijk om iets te vinden voor ons viertjes en als we hier vandaan moeten weet ik 't helemaal niet meer.”

Waarop ze alle drie hun armen om moeder hadden heen geslagen en hadden uitgeroepen:

„Mam, niet zo verdrietig kijken. We zullen alles zo stil mogelijk doen, hoor.”

„En als ze weer staat te roepen: „Vegen, vegen!” zal ik terugroepen: „Tot uw orders, Majesteit,” beloofde Tom.

Toen was moeder in de lach geschoten en had gezegd: „Overdrijven is ook niet nodig en per slot zijn jullie geen muizen.”

„Dan zouden we de kaas bij haar weghalen en was het weer niet goed,” merkte Emmie op en toen moesten ze nog meer lachen.

Maar na het eten, toen de meisjes hadden afgewassen en Tom de boel had opgeruimd, en ze gezellig met elkaar om het haardvuur zaten, had moeder ineens weer een beetje

verdrietig gekeken en gezegd: „Dat we toch ook niet zelf een huis hebben gekregen. Wat zou dat een verschil gemaakt hebben voor ons allemaal!”

En nu was Kerstmis in zicht en de kinderen hadden al vakantie. Moeder nog niet. „Ik had onderwijzeres moeten worden,” zei ze toen ze die morgen, terwijl de kinderen nog in hun ochtendjassen liepen, zelf keurig aangekleed op het punt stond naar kantoor te gaan. „Dan had ik altijd fijn tegelijk met jullie vrij gehad.”

„Hè ja, mam en dan ik bij u in de klas!” jubelde Emmie.

„Als je tenminste voor net zo’n mooi rapport zorgde als nu, anders wilde ik je niet eens hebben”, plaagde moeder.

„Ja, mooi, hè?” en Emmie nam meteen een duik in de la om het rapport nog eens met verrukte blikken te bekijken. „En dat voor een kind dat pas uit een ander land gekomen is,” zei ze voldaan. Toen schoten de andere drie in de lach en Tom riep: „Moet je die eigenwijze opscheperster horen, net of mijn rapport niet mooi was.” „Jullie hadden alle drie een fijn rapport en dat is het mooiste kerstcadeau, dat ik me denken kan. Maar nu moet ik hollen.” En meteen was moeder de deur uit. Toch, ondanks de haast stond ze nog even stil en zei zachtjes over haar schouder: „Beleefd zijn voor juffrouw Van Wanten, denk eraan. Dag schattebouten.”

„Maak je over ons maar geen zorgen, mam,” riep Dini. „Wij redden ons best. En maak nou voort, anders kom je te laat en daar heb je toch zo’n hekel aan?”

Maar dit laatste hoorde moeder al niet meer, ze was al beneden aan de trap.

Ze gingen met z’n drieën eerst eens rustig ontbijten. „Hè, heerlijk om geen haast te hebben,” zuchtte Dini. Daarna ruimden ze de boel op en hingen nog wat rond, tot Emmie aankondigde zich te gaan aankleden.

„Wacht daar nou nog even mee,” zei Tom. „Laten we eerst afspreken wat we vanmorgen zullen gaan doen.”

„Daar heb ik nog helemaal niet over nagedacht,” zei Dini. „Hadden jullie een plan?”

„Ik niet, ik weet niets, ik ga me aankleden.” Emmie liep al in de richting van de deur, maar ze bleef staan toen ze Tom hoorde zeggen:

„Ik had gedacht: zullen we een kerstboom kopen en wat versiersels? Als mam dan vanavond thuiskomt, is het een verrassing en is ze meteen in kerststemming.”

„Ja!” riep Dini. „Laten we eerst kijken wat we voor geld hebben.”

De spaarpotten kwamen eraan te pas en de inhoud bleek erg mee te vallen.

„We moeten alle versiersels kopen, hè?” zei Emmie.

„Laten we ons dan gauw aankleden en er meteen op uit gaan,” stelde Tom voor.

„Eerst een boom kopen en dan wat slingers en ballen en van dat andere spul, sneeuw en engelenhaar, je weet wel . . .”

Maar toen kwam Dini aarzelend met het voorstel eerst juffrouw Van Wanten om toestemming te vragen voor het in huis halen van de kerstboom.

Tom wuifde dat resoluut weg. „Een kerstboom maakt in ieder geval geen lawaai,” vond hij. „Wat ze er dus op tegen kan hebben, begrijp ik niet.”

„De naalden . . .” weifelde Dini.

„Nou, die hoeft zij toch niet op te ruimen,” zei Tom. „Dat doen we toch zeker zelf? En dan . . . ik blijf het zeggen: deze kamers zijn van ons. Moeder betaalt ervoor.”

Daar was verder niet veel tegen in te brengen en nadat ze zich hadden aangekleed gingen ze op weg.

Op de markt kochten ze na veel wikken en wegen een geschikte boom.

Niet te groot en niet te klein. Maar toen Tom hem betaald had (hij bewaarde de portemonnaie met het geld), kwam hij tot de ontdekking, dat ze niet slim hadden ge-

handeld . . .

„Meneer,” zei hij tegen de koopman, „mogen we hem hier even laten staan? We moeten nog boodschappen doen.”

De koopman zette de boom apart met een bordje: 'Verkocht' eraan.

„Je moet nooit met een kerstboom een warenhuis ingaan,” legde Tom zijn zusjes uit. „Dat kost je een kapitaal aan vernielde nylons.”

„We hadden de boom toch wel eerst naar huis kunnen brengen,” zei Dini.

„Ja, jò, maar dan moeten we nog een keer de trap op en af en krijg je twee keer het geroep van „Vegen, vegen . . .” en dat begint me nou de keel uit te hangen.”

De meisjes waren het daar wel mee eens. Emmie zei alleen een beetje benauwd: „De koopman zal de boom toch wel goed bewaren en hem niet nõg eens verkopen?”

„Welnee, meid, daarvoor had hij een veel te eerlijk gezicht.” Tom beweerde, dat hij van een mens alles te weten kon komen door zijn gezicht te bestuderen. „Ga nu maar gauw mee door deze draaideur.”

Het was een enorm gedrang bij de afdeling kerstversierselen. Maar Tom, Dini en Emmie slaagden er toch in, een aantal slingers, ballen en klokjes te bemachtigen.

Tom maakte de rekening op en kondigde aan dat het erg meeviel met het overgebleven geld.

„Hè, laten we dan wat méér lametta en een spuitbus namaaksneeuw kopen,” stelde Dini voor. En dan gauw de boom halen en naar huis . . . versieren.”

De boom bleek er nog te zijn, en belast en beladen gingen ze op huis aan.

Tot hun verwondering verscheen er geen boos hoofdje over de trapeuning en snerpte er geen stemmetje: „Vegen, vegen!” toen ze de huisdeur hadden opengedaan en ijverig hun schoenen stonden af te kloppen.

„Boffen wij even! Wantje heeft zeker de kuierlatten genomen,” bromde Tom. „Nu ziet ze niet eens dat wij een kerstboom meebrengen.”

Een goed plaatsje voor de kerstboom was gauw gevonden (op een hoekkastje) en onder het zingen van ‘Midden in de winternacht’ gingen ze aan het versieren.

„’t Wordt geweldig!” riep Emmie, die na een tijdje op een afstand ging staan. „Maar toch hebben we nòg iets vergeten . . . Kaarsjes en een piek!”

„Ja, natuurlijk, wat een ezels zijn we!”

„Nou niks erg. We hebben nog geld, dan gaan we nòg maar een keer weg.”

Voor de tweede keer die ochtend trokken ze hun jassen aan en gingen erop uit.

En toen ze terugkwamen en de huisdeur openden, snerpte hun wèl dadelijk een stemmetje tegemoet: „Vegen, vegen!”

„O, daar heb je haar weer,” zuchtte Dini en Tom riep met verheffing van stem: „Ik veeg al, juffrouw Van Wanten! - Majesteit -,” voegde hij er zacht aan toe. Het hoofdje bovenaan de trapeuning verdween, een deur werd dichtgeslagen.

Achter elkaar liepen de kinderen op hun tenen naar boven. Dini, die achteraan kwam, kneep stijf haar lippen op elkaar, omdat ze nog steeds een lach voelde kriebelen; en Emmie, die dat aanvoelde, giechelde zachtjes en kon zich bijna niet goedhouden, toen Tom met gefronste wenkbrauwen omkeek en met zijn lippen geluidloos de woorden ‘Vegen, vegen’ vormde.

„Hou je op!” fluisterde ze benauwd, terwijl ze langs juffrouw Van Wantens kamerdeur slopen.

„O, gierde ze, toen ze in hun eigen kamer waren aangekomen. „Even uitlachen!”

„Stil toch, als ze je hoort,” mompelde Dini, die ook bijna haar lachen niet kon houden.

Maar ineens lachte ze niet meer, maar bleef verstijfd staren naar de hoek, waar de kerstboom stond, nee gestaan had . . . Het kastje, dat ze alle drie als de beste plaats hadden aangewezen, was er nog wel, maar er lag alleen een kleedje overheen. Geen kerstboom er bovenop, met engelenhaar, ballen, slingers. En toen ze verbaasd de kamer rondkeken, was er ook nergens een spoor van de kerstboom te bekennen. Ja toch, wat naalden op de grond en een klein beetje zilverlametta.

Een ogenblik zei niemand wat. Toen begonnen ze alledrie tegelijk te roepen. „Juffrouw Van Wanten!”

„Die heeft onze kerstboom weggenomen,” besliste Tom. „Ik had véél kunnen denken, maar zoiets toch ècht niet. Jullie?”

„Zou ze dat echt gedaan hebben?” weifelde Dinie.

„O, vast!” antwoordde Tom. Ze heeft zich suf gepiekerd hoe ze ons kon treiteren en nu wist ze wat! Van de week, Dini, toen jij de melk had laten overkoken op het gasstel in de keuken, wat was ze toen niet woedend! Wat ging ze te keer. Net of je zoiets expres doet!”

„Ja, en dat terwijl ik steeds maar zei dat het me speet, en dat ik het hele gasstel schoon zou maken,” zei Dini.

„En een dag daarna kreeg ik ervan langs, omdat ik mijn schooltas in de gang onder de kapstok had laten staan en ze er daar haar nek over breken kon,” zei Emmie.

„Hoe je je nek kunt breken over iets dat tegen de muur onder de kapstok staat, begrijp ik niet. Maar ze kan zoiets dan toch gewóón tegen je zeggen! Dan neem ik mijn tas mee naar binnen en punt.”

„Maar ik laat het er niet bij zitten!“ brieste Tom. „Ik ga er op af, nu meteen. En dan zullen we zien, wat er gebeurt. Is ze nu helemáál van de ratten gebeten?“

En omdat Tom zo dapper was, durfden de meisjes ook.

Tom klopte vastberaden op de kamerdeur en riep: „Juffrouw Van Wanten, kunnen we u even spreken?“

Geen antwoord.

Tom probeerde de deur te openen.

„Hé, joh, màg niet!“ fluisterde Emmie, maar daar trok Tom zich niets van aan.

De deur bleek op slot te zijn.

„Juffrouw Van Wanten, juffrouw Van Wanten!“ riep Tom luidkeels en roffelde op de deur.

Geen antwoord. Niets in de kamer bewoog.

„Ze is zeker weer weggegaan, boodschappen doen,“ veronderstelde Emmie.

Daar stonden ze en wisten even niet wat te doen.

„We gaan in haar kamer kijken!“ zei Tom toen. „Dat kan als je op de waranda staat.“

Hoewel ze wisten dat het niet behoorde, liepen ze nu toch door de keuken en deden de warandadeur open. Tom ging voorop, en loerde tussen de gordijntjes in juffrouw Van Wantens kamer.

„Zie je wat?“ fluisterden de meisjes.

„Nee,“ fluisterde Tom terug, alleen maar heel ouderwetse, nare meubeltjes; en geen kerstboom.“

Daar werd beneden een sleutel in het slot gestoken.

„Gauw Tom, van die waranda af, daar komt ze aan!“ jachtte Dini en Emmie greep haar broer bij de mouw en trok hem mee.

„We wachten haar op, boven aan de trap,“ zei Tom, „en vragen het haar meteen.“

Voetstappen kwamen de trap op. De kinderen, stonden stokstijf met dreigende gezichten. En net wou Tom beginnen met de aanval, toen . . .

„O, 't is mààm!” riepen ze in koor. En hun moeder werd zo geknuffeld, dat haar bontmutsje de trap afviel en door Emmie naar boven gehaald moest worden.

„Kinderen, ben ik niet fijn vroeg thuis?” riep moeder. „Eerder vrij van kantoor!” Maar toen merkte ze zeker iets ongewoons, want ze vroeg. „Is er iets? Jullie kijken zo vreemd. En wat staan jullie hier raar!”

„Mam, de kerstboom!” riepen ze toen alle drie. „Onze kerstboom, weg! Juffrouw Van Wanten!”

„Ik begrijp er niets van,” zei moeder. „Laten we eerst de kamer eens ingaan, daar is 't vast warmer dan hier.”

En toen ze in de kamer waren, kreeg moeder het hele verhaal. Ze luisterde aandachtig en toen iedereen uitgesproken was, dacht ze even na.

„Als er iets weg is, ja, dan ga je het zoeken,” zei ze toen. „Goed, ik zoek met jullie mee. Hou je jassen maar aan, we gaan erop uit.”

„Erop uit?” Ze begrepen er niets van. Erop uit om de kerstboom te zoeken?

„Een kerstboom loopt toch de straat niet op!” riep Emmie.

„Ja, dat weet je nooit,” zei moeder geheimzinnig.

Toen ging Tom een lichtje op. „Moeder weet er meer van!” riep hij uit. „Mam, waar gaan we naar toe?”

„Niets vragen,” antwoordde moeder. „Gewoon meekomen.”

En zo liepen ze even later met moeder door de straten. Het begon al donker te worden en er waren al veel lichten aangestoken.

Weer vroegen ze: „Mam, waar gaan we nou naar toe?”

Maar weer kregen ze ten antwoord: „Niets vragen, je zult wel zien.” En met een voor gevoel van iets heel fijns en zonder nog veel te praten, liepen ze met moeder mee. Ze kwamen in een nieuwe buurt, waar sommige huizen bewoond waren en sommige nog in aanbouw. Moeder ging een hoek om en weer een hoek om. De kinderen zeiden nu niets meer, het hart klopte in hun keel. Moeder ging weer een hoek om en nu kwamen ze in een straat waar al een heel rijtje huizen bewoond was. Leuke huizen met twee verdiepingen en voortuintjes.

Bij een van die huizen bleef moeder staan. Ze deed het tuinhekje open en liep een smal klinkerpaadje op. Ze haalde een sleutel uit haar tasje en opende de huisdeur.

„Kom binnen!” riep ze met haar heldere stem. „Kom binnen in ons eigen huis. En gezegend Kerstfeest.”

Ze kwamen binnen, terwijl moeder: „Vegen, vegen!” riep met de stem van juffrouw Van Wanten. Een gang met een loper en een kapstok. Toen twee ineenlopende kamers, heel gezellig ingericht. En op een laag tafeltje bij het raam prijkte de verdwenen kerstboom.

„Kinderen,” zei moeder, toen ze een klein beetje van de verrassing bekomen waren, „dit is nu jullie en mijn huis. Hier zullen we gelukkig wonen en Kerstfeest vieren. Dit huis is mij een tijd geleden toegewezen en om jullie te verrassen heb ik het stilletjes ingericht met onze eigen meubelen uit het pakhuis.”

„Ja, onze eigen stoelen en uw bureautje!” juichte Emmie.

„En de bank en de theekast!” riep Dini.

„En de klok en de schemerlampen!” jubelde Tom.

Ze gingen nu het hele huis door. Naar boven, waar een slaapkamer was voor moeder, een slaapkamer voor de meisjes en een wat kleinere kamer voor Tom. En ook hier ontdekten ze dingen die ze kenden van vroeger, maar die voor hen als nieuw

waren. En de vreugde steeg helemaal ten top toen er gebeld werd en hun hond Bolle werd afgeleverd.

„Die blijft nu weer bij ons!” zei moeder.

Later zaten ze om de haard in de zitkamer en moeder vertelde, dat ze een paar uur geleden thuis was gekomen. Niet van kantoor; ze had de hele dag vrij gehad om het huis in te richten, en was daarvoor al vrij geweest zonder het de kinderen te zeggen. Ze had de kerstboom zien staan. Die moet er ook bij zijn, had ze gedacht, en versierd en wel had ze hem over straat naar hun nieuwe verblijfplaats gedragen.

„Ik werd wel nagekeken,” zei moeder. „Maar het kon me helemaal niet schelen. Ik liep maar te glunderen.”

„En wij, die dachten dat juffrouw Van Wanten die boom achterover had gedrukt,” zuchtte Dini.

„O ja,” zei moeder. „Van juffrouw Van Wanten gesproken. „Ze komt tweede kerstdag bij ons eten en ik zal beide dagen voor een heerlijk etentje zorgen.”

„Juffrouw Van Wanten bij ons éten?” riepen ze ontzet. „Mam, wéét ze dan van ons huis?”

„Natuurlijk,” zei moeder rustig. „Ik moest de kamers toch opzeggen. „Ik vroeg of ze eens kwam kijken. En als u niets anders te doen hebt komt u dan tweede kerstdag en eet met ons mee, voegde ik eraan toe. En ze had niets anders te doen, want ze heeft *niemand* op de hele wereld, vertelde ze me.”

Ze moesten het even verwerken. Juffrouw Van Wanten bij hen aan tafel . . .

Te oordelen naar hun gezichten, viel dat niet zo heel erg in de smaak. Maar toen hoorden ze moeder zeggen: „Jongens, jullie weten, dat ik er niet van hou om tegen jullie te ‘preken’. Maar vinden jullie niet dat we op het feest van Jezus’ geboorte zo’n kleinigheid als een paar uurtjes gastvrijheid voor een eenzaam mens niet mogen nalaten? De Heer Jezus heeft zoveel voor ons gedaan. Laten wij dan iets, al is het nog zo weinig, doen voor Hem. Hij zegt immers, dat als je iets doet voor een ander mens je dat voor Hem hebt gedaan?”

En zo zat dus juffrouw Van Wanten die tweede Kerstdag bij hen aan de feestelijk gedekte tafel.